

107

25 кн 45

НОВА ЕПОХА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГУМАНІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Ч. II

УКРАЇНСЬКИЙ
Б.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

ВЕРЕСЕНЬ 1945

В С Е У К Р А І Н С Ь К Е О Б'Є Д І Н А Н Н Я

Всеукраїнське Об'єднання не понадгруповий і понадпартійний, єдиний рух, який об'єднує в першу чергу творчі і інтелектуальні сили народу без уваги на політичні переконання, віру, соціально становище чи територіальне походження, без уваги на партійну приналежність чи тоді становище в даній партії чи руху, а далі згуртовує біля цього ядра найширші круги українського активу і українського населення.

Українську діяльність творить цілість історичної традиції, змагання і борни народу. Українську діяльність творить український народ, як історично розв'язаний підмет, як творець своєї долі. Українську діяльність творять усі напрямки і прояви української громадської думки, усі ідеологічні і політичні напрямки і партії, усі прямивання, прагнення і вияви долі народу взяті як цілість.

Існуючі різниці є тільки формами творчого шукання загальної, всеобіймаючої думки, її творення, росту і збагуді, є частинними спробами української розв'язки важних державницьких і соціологічних питань і тому всі вони повинні знайти свій відгук у формуванні синтезу українства.

Всі українські напрямки і партії є частинами великої цілості. Ця цілість це шукання власного розв'язного шляху українського народу, складний процес власного історичного самоусвідомлення.

Кожна з цих партій і рухів може внести у цілість Всеукра-

Інського Об'єднання свої досягнення, свій досвід, свої цінності, свій людський матеріал. А коли вони піднесуться до висот самокритицизму, тоді зможуть вони збагатити це загальний досвід критикою власних помилок і творчими постулятами на майбутність, як письменники із викриплень чи заблудень.

Всеукраїнське Об'єднання творить власні українські норми цінностей у всіх ділянках українського життя. На ґрунті цих норм повстане упорядкована синтеза українства.

Всеукраїнське Об'єднання репрезентує ідеїну єдність народу, як його мозок і совість.

Працює над викристалізуванням синтези української духовності на базі взаємного зрозуміння, толеранції різних поглядів, світоглядів і систем, на базі поглибленої праці над формуванням українських духовних цінностей на фоні всебітнього розвитку людської думки.

Об'єднання не розуміється як механічну зрівнялівку, чи нігілістичне або механічно-догматичне підпорядкування одного напрямку другому.

Об'єднання це координація різнородних сил і течій, це єдність розбіжностей, це чораз вища і глибша синтеза складної диференційованої цілості.

Тому об'єднання не тільки не заперечує цінностей продиноких партій чи напрямків, але навпаки, що лиш у світлі цілості набудуть ті напрямки і партії об'єктивної цінності.

Всеукраїнське Об'єднання працює над злагодженням, а далі усуненням усіх під'ємних роз'єднань і різниць викликаних різ-

ними історичними обставинами і долею, різними віраами, іхувались різними режімами і накиненими чужинцями світоглядами, різних віток народу, як нпр. західних українців, козакі, лемкі, закарпатських українці тощо.

Всеукраїнське Об'єднання кладе натиск і вимагає спільності і скоординованості усіх акцій і репрезентацій на зорні і в усіх справах у відношенні до всіх інших народів, держав і державних об'єднань.

В тому напрямі акція Всеукраїнського Об'єднання є категоричним імперативом наших днів, передумовиною успішності кожної української справи.

Рівночасно Всеукраїнське Об'єднання не розуміє своїх завдань тільки як вимогу хриплини, але прагне постійно і витримою, над покладенням міцних основ для тривалої консолідації сил українського народу.

Всеукраїнське Об'єднання підготовляє таку реконструкцію української духовності, яка вчинила б можливість виконання достоїної місії українського народу в світі.

Всеукраїнське Об'єднання стоїть на становищі історичного об'єктивізму й ідеалізму, історичної справедливості і віри в перемогу правди над неправдою.

В його основі лежить непохитна віра у всевітні цінності української духовності і культури.

Віра є те, що Україна покликана до активної участі у розв'язці всевітніх питань відношення народу до народу тому, що провідні ідеї української духовності, а також основи українського національного характеру і світогляду направлені на конструктивну і творчу розв'язку українських питань на фоні все-світнього розвитку людської думки і на фоні всевітніх політич-

них проблем.

Український народ виступає як творчий підрив історії на діючу арену із руками незаплицленцями грабіжкою чужих земель, імперіалізмом, чи тей думанням ворожим культурі і гуманності.

Український народ героїчно боронив, боронить і боронитиме основ людськості проти різних імперіалізмів і тоталітарних режимів.

Україна покликана до нашої місії у світі - бути пробним каменем правди, на якому розбивалися, виявляючи свою брехливість і злочинність системи поневолення людської думки, заперечення свободи людини і винищення народів.

Свідченням і управлінням до цієї місії є ціла історія України і всі її великі духи.

Всеукраїнське Об'єднання це усвідомлення і здійснення світової місії України.

Сутність цієї місії в обороні правди, у творенні основ підциро братерське відношення народів до народів, у захисці ладу і розвитку народів, на єдиним реальним підмурівку і початку розвитку людства.

Геополітичне становище України на границі двох країн світів предестинує її до високі місії творення мосту між Сходом і Заходом, між Європою і Азією.

Україна покликана до творення всесвітніх синтез орієнтальної і окцидентальної галузей і шляхів розвитку людської культури і людства на базі власної, непохитної і чітко визначеної підметності.

Для здійснення цих навіжних завдань Українського Духа покликане до життя Всеукраїнське Об'єднання.

Володимир

М і с і я у к р а ї н с ь к о г о н а р о д у .

I

На границі двох світів.

Український народ не шукає зорок літ серед голодних пустинь і чужих країн обітаної землі свого призначення.

Його квітучий чернозем - даний йому споконвіку і споконвіку знає його історія, як народ ослий.

Але земля його лежить на окраїнах світів, на роздоріжжі і перехресті великих історичних шляхів.

Його земля не має меж зі сходу.

Споконвіку прокочувалися цими шляхами бурі мандрівок народів. Від зарання людської історії чергувалися вони мов приплив і відплив із заходу на схід і зі сходу на захід.

Великі зрушення, великі всесвітні зміни приносили зі собою ці бурі.

Учені орієнталісти відкрили дивне право, що великий монгольський котел, накинівши надміром людської маси, з невідомих ближче причин /може катаклізм?/ періодично викидає зі свого нутра незміренні сили, які мов саранча несли усе загладу Європі.

Азія вибухає періодично.

Європа чула прізвисько Тимур Ленка. Популярні історичні повісті змальовувать її жажливу маску азіського тирана, що із "тьмами" своїх орд заливає світ так, немов би океан запрагнув змінити будім то спокійне місце свого притаєного неспокою.

Європа знає назви деяких із тих орд.

Український народ пізнав силу кожної з них на щитах своїх лицарів. Голодний Степ безмежних азіатських просторів гнав у Європу орду за ордою.

"Червоними щитами Русичі степ перегородили" / Слово про похід Ігоря/.

Україна знає орди без форми і без обличчя, без назви і без пам'яті в історії.

Україна знає не тільки великі вибухи "азійського вулкану" але й його майже безперервний кліт і місцеві спроби прориву. Україна положена на границі двох світів. Вона була муром і забором європейських народів проти монгольського сходу.

З другого боку — великі мандрівки германських племен і народів, що набирали сили, шукали собі нових просторів для життя і розвитку, теж прокочувалися чорноморськими степами і теж поважно гальмували розвиток українського народу.

Розбійницькі банди з півночі, що їманило багатство полудня, немало лиха заподіяли Україні.

Здалося б, що не можна уявити собі більш неприхорого місця для осідку.

Є в українському народі пісня про нещасну чарку, що вивезла своїх дітей при битій дорозі.

Цей шлях це розлогий, родючий чорнозем, якого пишність приманувала усіх сусідів.

Один з польських поетів молився, щоб Бог дав йому Україну в небі.

Бо Україна це земля богами благословенна, це символ буйного, багатого і інтензивного життя. З давен-давна вивозили

з України мід. Її широкі лани справді течуть магом і медом.

Український нарід завзято тримає я і обороняє землю свого призначення. Всі чужі історики, що писали про Україну, головно арабські джерела, згідно підчеркували велику боєздатність українського народу зокрема в обороні своїх земель.

Коли борня виявлялася не під силу, тоді він ховався в лісах і укріплених на багнах городах північної України. Корчалося тоді життя народу, звужувалося до найменших розмірів, щоб після бурі з тою самою впертістю, завзятістю і житерадістю на ново зазеленяти зруйновану свою землю, на ново заорювати її своїм творчим плугом." Не один вже раз бачив український нарід повну руїну своїх осель, голій степ, що його на ново треба змусити працею, щоб родив він пшеницю, гречку і мід.

Місце українського народу - це земля на границі світів і на шляху.

Чи це його таке споконвічне прокляття, чи може благословення?

Це залежить від самого українського народу, від його постави і від його свідомлення ним свого призначення.

Це "прокляття народу" було його благословенням в часах, коли він зумів захистити свої розкішні хутори від народів дикунів, пройдисвітів і голодних розбихак.

Тоді процвітала торгівля.

Тими самими шляхами, що ними мандрували чорні тьми наїздників плули безчисленні і багаті купецькі каравани. Ішли із заходу: на схід, із сходу на захід, із півночі на полудне і з полудня на північ. Славний норманський шлях у Грецію він здолав Дніпра.

На місці скрещення двох світових шляхів постає Київ. Чудосний город, багатий, золототерки. Словянські оусіди девилися на

нього, як на город із казки.

"Шлях нещастя" був рівночасно підставою сили, величі і багатства в добі, коли нарід вмів на цьому шляху встоятися. Цілими віками назрівало багатство і сила Київа, аж врешті від VIII століття стає він свідомим і гордим центром життя українського народу, центром Української Держави.

Витримувачи і відбивачи всі удари Сходу, стається вона згодом на сильнішою державою на Сході Європи. Аж на Ігрізніши? вибух азійського вулкану (1240) руйнує Київ.

Що було основою багатства і розцвіту Київської Держави?

Вже здавна зауважили археологи, що велику кількість арабського золота, добутого з викопалищ на Україні, слід пояснювати фактом, що Арабія могла лиш імпортувати товари з України, а в заміну могла давати тільки золото. Це золото оставалося на Україні.

З давен-давна процвітали грецькі торговельні колонії на бережжі Чорного моря. Головним містом економічного життя України, як держави продукуючої була торгівля. Вона саме була основою багатства і розцвіту старої Русі.

Мілітарні перемоги над гордою Візантією, що вважала себе спадкоємницею великого Риму, кінчилися торговельними договорами про упривілеювання українського купецтва в столиці Візантії - Царгороді. Деякі з тих договорів заховалися в історичних пам'ятниках і традиції. Візантіїці запрягали ці договори на Христа, а українці на свого головного бога, Перуна. Українські купці мали свої ділянки в Царгороді. Довга низка воєн і торговельних договорів з Візантією кінчиться подружжям українського монарха Володимира Великого з грецькою княжною. Горда Візантія вагається. Легке побрязкування зброєю прискішує весілля.

На жаль рівночасно із грецькою княжною Володимир приймає чужу для України християнську культуру. Україна входить в орбіту західноєвропейських держав, але затрачує при цьому свою культурно-ідейну окремішність.

Син Володимира Великого, Ярослав Мудрий закріплює родинні зв'язки і споріднюється за допомогою чисельного потомства з усіма найвизначнішими династіями Європи.

Одна північна зага оповідає про пригоди норманського князя Гаральда, який вирушив у світ, щоб, здобувши велику славу, заслужити собі право й честь одружитися з донькою українського монарха.

За цього ж Ярослава Мудрого Україна досягає найбільшої потуги.

Що ж виявляється?

Нещасне місце при дорозі не тільки не було ніяким нещастям, але навпаки, було джерелом потуги, добробуту і розцвіту, наскільки Україна зуміла на цьому шляху встоятися, зберігаючи свою окремішність і самостійність.

Отже цей дикий шлях може бути підставою величчя, сили й багатства народу або причиною його найбільших нещастій і упадку, залежно від постави, яку прибере нарід у відношенні до свого місця при дорозі.

Ясне, що тільки нарід сильний, із видатним організаційним і політичним хистом, свідомий своїх завдань зможе зберегти своє існування на такому бурхливому шляху.

Смерть Святослава завоювника, що побивавши чужі землі, свої втрачував, була грізним мemento небезпеки зі Сходу.

Потуга Володимира II приборкала. Але вже Ярослав, поділивши державу на феодалні князівства, створив основу для роз-

дріблення і слабості. Тимчасом така держава мусіла всі свої внутрішні справи підпорядкувати своїм наважнішим завданням оборони перед азійським степом.

Існують такі завдання, які переростають сили одного народу навіть такого великого, як український. Для важливої справи оборони перед сходом треба було зорганізувати не тільки доситьно всі сили українського народу, але також і сили сусідніх, зокрема словянських держав.

Україна була до цієї місії покликана в наявний спосіб. Вона була передовою державою словян і передовою державою східної Європи.

Чи український народ, зокрема його провід усвідомив собі свою геополітичну місію? Чи зумів він заглянути в очі азійському Сфинксові і знайти ідеї, щоб за їх допомогою заворожити найгіршішу небезпеку для народу?

Треба сказати, що ні.

Відчий автор "Слова про похід Ігоря", — втілений дух народу вказує у своїй пророчій поезії на konieczність поєднання усіх князів для одного святого походу яених внуків Дажбога проти синів Віса Дива. Він проголошує і проповідує місію України в борні із темним азійським степом. Для виконання цього завдання напертає він до первісної української віри, до первісних її героїчних ідеалів.

Але розклад і роздрієлення було вже надто велике, щоб князів зі могли склеменутися. Щоб могли свої ідеї здійснити мусів би автор "Слова" сам бути великим князем України. На княжих престолох сиділи або люди малі або вважнені вузьким прагненням

влади чи слави. Хоч доходило до об'єднань і спільних походів, однак не були вони підготовлені і зорганізовані так, як цього вимагає завдання, від якого залежить життя або смерть.

Тільки об'єднанням і мобілізацією дослівно всіх сил народу, тільки споконням протимонгольської ліги держав могла Україна зрятувати себе і досягнути могутності. До виконання такого завдання був необхідний відповідний ідейний провід, носій усвідомленої місії народу, Орден лицарських вників Дажбога.

Ясно, що без усвідомлення завдання не можна його виконати, хоч очевидно саме тільки усвідомлення це не вистарчить.

Тільки виконувачи своє всесвітнє місію, тільки обороняючи шлях, лад і торгівельна Сході Європи могла Україна існувати.

Не пізнавши доглибно небезпеки Сходу, не усвідомивши собі виразно своєї місії, мусіла вона загинути.

Горді князі, ^{що} королівцями зкорочували життя Дажбожних внукам, важко спокотували своє засліплення і невідомість після погрому над Калкою пов'язані під дошками, на яких монгольські сатрапи доконували свій сатанічний пир дітей Віса.

Шлях на Київ отворений.

І впав золотoverхий 1240 року, впав ясний город Сонця під напором азійської теміні. Скорчена українська державність ще сто літ борониться в Галичині, аж тут зрине і цей бастион під ударом шкелетів в плече із боку Литви і Польщі.

Україна гине як герой античної трагедії. Гине в Борні з неперекожнов силою оточення не усвідомивши собі до глибини сво його призначення і порушивши через те кармічні закони сво його розвитку. Україна гине, стримавши героїчно вал азійського вулкану. Від тепер цей вал загрожувє Європі.

Під ударами монголів зведе також горда Візантія два століття пізніше.

Нещастя України стається нещастям Європи.

Грізним прихом & невідомість своєї геополітичної місії.

Загибав же нарід, що не послужає свого пророка, втіленого Духа Народу. Феодальне роздрібнення, децентралізація мілітарної сили, яка ослаблювала її пружність і відпорність була невідповідним ґрунтом для повстання ідеї Святого Ордену.

Всеж/таки, досвід України, був коначною наукою для Європи. Європа мусить зрозуміти, що Україна впала, як трагічний герой, як мур довго розбиваний тараном східних орд. Ні одному з народів Європи не довелося так довго боротися за своє існування.

Безпосередні і дальші сусіди України не виявляли зрозуміння для її величавої і героїчної місії. Що більше вони дуже часто користали з нагоди, щоб завдати Україні зрадницький удар в плечі і збагатитися на ослабленій Україні з той сам час, коли вона захищала їх фізичне існування.

Проблеми відношення Європи до Азії не годен розв'язати жоден інший нарід.

Тим більше не дасться розв'язати цієї проблеми без українського народу, або понад українським народом.

Тому, що саме український народ покликаний до розв'язки цього питання. Це його геополітична місія.

До розв'язки цього питання він мусить достосувати кождо-часні форми, в яких прагнув би він розвиватися.

Як бути українському народові на великому шляху, на границі світів?

Треба глибоко і відважно заглянути в очі азійського змія і знайти формулу, щоб заворокати його притаєну потугу.

Гуманізм і боротьба українського народу.

Ми присутні при народженні нового людства.

В давні часи, більше, ніж 600 літ тому, один геніальний поет висловив думку, що народи землі, зберігаючи особливості свого побуту і веруючись законами, які відповідають умовам їхнього вільного існування, повинні жити в мирі й добрій згоді між собою; повинні жити на землі, як одна сім'я. Три великі людського життя називав той мудрий і побожний поет: мир, свобода і справедливість.

Ми присутні при народженні нового людства, що засуджує війну як зло: як злобу, і бажає покінчити з нею назавжди. З нею повинні піти в могилу і два її чорні помічники: людоненавистництво та насильство.

Обидва вони являються перед нами в образі нацизму в Німеччині та шовінізму в деяких країнах. За крахом гітлеризму, в могилу якого літучі "зверх-фортеці" вбили осиковий клік, невідкладно настає крах його коні-рідноманітних несамолюбих шовінізмів, які вгніждувалися, як дракони-паразити, в сферах духовного життя народів.

Звичайно, ми зробили б помилку, якби твердили, що на шовінізмі осереджується форми людоненавистництва їх є чимало.

Насильство, як і людоненавистництво, походять від дикувського еполаму, від варварства. Цілком природно, що в відношенні до творців насильства треба вживати сили, бо лише її голос можуть зрозуміти дуди, які тільки й думають, що про способи заздіння ближньому крику і смерті. Зло світу має міцні назурі, воно чпляється навіть за гадку, коли потапає, - гітлеризм показав такий приклад, - і тому, звичайно наша доба ознаменувалася

такою тяжкою боротьбою.

Найвища, мабуть, сторона нової епохи, при народженні якої ми присутні-то є терпимість і повага до всіх індивідуальних уподобань і думок людини, повна терпимість в ставленні до її релігійних та громадських переконань.

Гітлеризм колосальна держава якою обніхувала мов не кожну людину, яку стрічала в Європі, і намагалася її порвати так жорстоко тиснув на індивідуальність, що та оборонячись, пробудила в собі найбільшу енергію, яку знає всесвіт: енергію своєї душі, як частка Всесвітнього Духа, - і стала сама одна, єдина, рівна гігантській державі гніту збивства. Насильство привело до протилежного результату, ніж то й, що насильники сподівалися, привело до такого надзвичайного пробудження індивідуальності, незалежного духа людини, якого годі й шукати у всіх попередніх епохах історії.

Душа людини встає сьогодні перед нами, як велетень, що виявляє всі приховані до цього часу внутрішні сили. Горда і прекрасна в своєму протесті проти деспотії і в своєму домаганні правди в своєму незриданим горі і пориві самопожертви, - душа людини, частка вічного світла, встає над подолим нещастя і надає її величі.

Шануймо її! Зважаймо на її прагнення і Бона. - центр світу і вінець творіння. Її ворожі всякі егоїстичні обмеження зовнішнього характеру: групові, станові, кастові та інші.

Демократичний лад забезпечує її свободу совісти, думання і вислову.

Ми присутні при народженні нового людства, при народженні Душ, в кожній з котрих починає говорити Дух-Розум свідомо.

Найсвітліші сяння його починають виявлятися в природі людства.

Громадська думка всіх країн повинна дізнатися, яку роль відіграв характер українського народу в боротьбі проти гітлерізму. На Україні німецька армія зішлася віч-на-віч з народом який став непохитно і, крім твердрости, виявив призи́рство до думного в багато разів напасника. Там, в наших сонячних стенах, німецька армія, в особах млііонів її рядових во́яків, відчула і зрозуміла, що вона позбавлена вищої правди, що та правда - он у цього роботячого і талановитого народу, мужнього і доброго. Найстрашніший удар гітлерівська армія дістала собі в середину свого серця, в центральний пункт свого морального еста - від українського народу. То був такий всемогутній перший удар по фашистському блокові, яку і останній: удар атомної бомби. В обох випадках діяла сонячна енергія; в першому - від сонця правди, сонця духовного світу, в другому - від того пресвітлого сонця, що в блакиті неба сяє над нами .

Беззастережні страждання і мучеництва нашого народу, земля якого була сплюндрована, а міста і села попалені, великі людські жертви в боротьбі, і рани та образи млііонів фізичних і духовних невольників каторжної імперії - така ціна, покладена Україною, як одна з найбільших офір, принесених людством на жертвник перемоги над силою всесвітнього зла. Лебом до правди і добра, призи́рство до людонависенництва і насильства визначая в характері українського народу в старі віки, такі прикмети збереглися в ньому і в нас тас. Обстоимо наш народній гуманізм, обстоимо ідеї та принципи, виражені в житті та діяльності Богдана Хмельницького, Григорія Сковороди, Тараса Шевченка.

Стіємо твердо на вірі і правді наших предків.

Константин.

З М І С Т

1. Всеукраїнське Об'єднання.....	ст.1
2. Володимир: Місія українського народу.....	ст.5
3. Константин: Гуманізм і боротьба українського народу.....	ст.13